

Chung quanh vấn đề dân thù nhập điền ở tỉnh Quảng - Ngãi

(Bức thư quan Toàn quyền trả lời cho hai ông Dân biểu Quảng - Ngãi về vấn đề ấy)

Dân nước Nam ta sống về nghề nông, mà giúp cho nhà nông chống với cái nạn khô hạn, hoa lợi được tươi tốt và tăng thêm sản, thì công cuộc dân thù nhập điền là cần thiết hơn hết. Ai cũng biết thế.

Không hề những cuộc dân thù ở Bắc-kỳ, chỉ nói riêng về xứ Trung kỳ là một-xe nhà nông thường gặp cái nạn đói hạn, trên vài mươi năm nay nhà nông bắc bộ lưu ý đến, đã làm được mấy cuộc dân thù nhập điền to tát, như dân thù ở Đắc-Lương (Nghệ-an), làm lộ khách thành thành tháng trước đây, quan Toàn quyền Brévié có dự lễ và có bài diễn văn kể rõ công cuộc ấy. Đó là chưa kể các nông dân ở tỉnh Thanh Hóa và Phú Yên là khác.

Vấn đề dân thù ở tỉnh Quảng Ngãi, trước kia trước mấy năm, nhà nước đã lưu ý, trả định kế hoạch, nào ngân giòng nước ở thượng lưu sông Trà, đem nước tưới khắp ruộng đất toàn hạt Quảng Ngãi và tưới thêm đến ruộng đất một vài phủ, huyện ở tỉnh Quảng Nam nữa; nào đào mương tưới đất, cần nước, hơy đờ, v. v., nhân viên sở thúy lợi Quảng Ngãi do nhậm hơn 9, 10 năm, trả việc hoàn thành, chỉ còn đào mương dẫn thủy nữa. Thế rồi đình chỉ, mãi đến ngày nay mà nông dân vẫn còn ngóng đợi, nhất là trong cơn nắng hạn, ruộng nứt, lúa khô, nhân

cái nạn hạn gần vài năm nay, thường ngậm ngùi khi cảm thấy những cái nước, bằng xi-măng đóng theo dọc đường, hay nơi ruộng nương mà các nhân viên thúy lợi đã rải nên từ mấy năm về trước!

Trong cơn ngóng đợi ấy, bằng dân có cuộc kinh lý của quan Toàn quyền Brévié kinh qua tỉnh hạt ngày 5-6-37. Ngài cũng có quan tâm đến vấn đề dân thù nhập điền. Nhân dịp, hai ông dân biểu Vê-Hàn và Vê-Dinh - Thuý có trình lên Ngài một bản diễn văn về tình cảnh dân quê, nhất là sự dân thù cho nông dân ở tỉnh Quảng Ngãi.

Về bản diễn văn ấy, mời đây quan Toàn quyền Brévié đã trả lời một cách chân chí.

Lược dịch:

« Saigon, le 13 Juillet 1937.
« Tr cho ông Vê - Hàn và Vê - Dinh - Thuý, Đại biểu tỉnh Quảng - Ngãi.

« Trước tiên bản - chức kinh qua tỉnh hạt Quảng - Ngãi, hai ông có trình một bản diễn văn tại ngày 5-6-37, là cho bản chức biết tình cảnh dân quê của qui tỉnh.

« Điều cốt yếu trong tờ trình ấy là tỏ lòng ao ước của nông dân về vấn đề dân thù nhập điền, vấn đề ấy rất quan trọng, vì qui tỉnh là một xứ thường hay bị nạn đói hạn hơn cả.

« Xin tỏ cho hai ông biết rằng: bản chức đã lưu ý đến vấn đề ấy lắm, và đã nhờ sở chuyên môn chuyên xét tìm cách đào mương tưới cho xứ Quảng - Ngãi.

« Về hai ông có thể yên tâm rằng: Công việc kinh lý trong số dân qui tỉnh, bản chức không bỏ qua dân, tùy theo địa thế và tùy theo ngân sách, nhà nước Bắc-bộ sẽ rán hết sức làm cho một lợi của xã dân một ngày càng dễ dàng hơn ».

« Ký tên: J. Brévié.
Nay dân Quảng Ngãi rất không nào quên lời hứa của ngài.
B. N. tại cáo

Lời kêu của Việt-khieu làm nghề chài lưới ở sông Cửu-long (Lào)

Chúng tôi là tiêu dân ở xứ Lào, làm nghề chài lưới, nghề này đang việc của này, mong chính phủ coi xét!

Dân Việt-khieu ở Lào, phần nhiều sinh hoạt bằng nghề chài lưới, theo con sông Cửu-long (Mekong); địa giới của sông này quyên về 2 thành phố Pháp và Xiêm.

Nghề sinh hoạt Việt-khieu ở Lào và Xiêm phần nhiều như cá trong kho, bởi nghề này có 2 ng. làm nghề trong một ngày cũng chỉ có một mẻ cá 3 bữa, còn nghề lưới thì chỉ bắt được một mẻ lưới một thời gian lại một mẻ không được nữa thì vào làm nữa. Chính phủ Xiêm đã cấm, rồi chính phủ Pháp cũng cấm lưới như vậy. Các giữa pháp cũng thi hành ở ai muốn làm nghề thì làm.

Từ khi cấm các nghề, bắt lại đến bây giờ đã 3 năm rồi, thì có nhiều gia đình làm nghề này phải khổ cực, vì con nhà nghèo đói như thế lưới lưới nhà mà sinh hoạt các nghề này, chứ có tiền đâu mua lưới dài rộng, tìm giữa đường sông của nước chảy trôi không có chỗ bắt lưới nữa vào đây, bắt được đi phải về với vợ, bắt của các nghề này mà ở sống không được.

Chúng tôi thỉnh nguyện bộ phận làm ăn như thế này. Ai giúp đỡ một phần làm nghề này, thì chính phủ phải thi hành ngay. Vì làm nghề sinh hoạt trên mặt nước, phần nhiều là hạng dân nghèo, chỉ làm các nghề lưới một ngày 2, 3 bữa, bắt của thế này là không làm mà sống không được, thì một số nghề này cũng không được, nay thì cấm lưới nữa, thì phải xếp nghề, bắt làm mà nuôi sống cho mình và gia đình! Nhưng con phải giúp sức chúng tôi ở xứ Lào này!

Việc này chúng tôi chỉ biết kêu các nhà đương chức trên này, nhưng không hiệu quả gì.

Nay xin bày tỏ nguyện vọng thiết tha đáng lên một báo, may mắn đến các nhà chuyên môn tại, nơi qui đây bộ phận nghề làm ăn cho dân nghèo chúng tôi biết.

Cứu giúp nạn dân Bắc kỳ

Bản báo mới lập được báo thư của ông Hoàng Văn Khải (Đại biểu Thanh-hóa) và ông Phan Thanh (Đại biểu Quảng-nam) gửi cho đồng vịn và có bản tại dân Trung kỳ, khuyên sự cứu giúp nạn dân bị nạn ở Bắc kỳ, đồng nguyện các như dưới:

Hanoi, le 9 Septembre 1937
Kính đại diện toàn thể các nghị Dân biểu Trung kỳ, chúng tôi nhân thể anh em quốc dân Trung kỳ.

Thưa các nghị,
Nhờ một trường hợp riêng, anh em chúng tôi gặp nhau ở Bắc, được thấy những thảm trạng của trận mưa lụt, đã về 23 ngày nay ở mấy tỉnh họ đã bị Bắc kỳ.

Chúng tôi tưởng thông các nhà lợi những tỉnh cảnh khổ ấy, không còn những nhà lợi hại làm gì. Các là báo hàng ngày ở Bắc hiện nay đều đều cũng tương tự ở Bắc hiện nay đều đều cũng có cuộc lụt quyên, dân đói cũng có cuộc là chết đói rồi. Tuy vậy, tại nạn này trời mà cứu người có hạn. Trước những thảm trạng của anh em bị nạn, làm lòng từ thiện, mình đi bắt cứu dân nghèo này cũng không phải là thừa. Cứu thì Cứu thì! Mọi dân của anh em đều biết.

Vì vậy chúng tôi xin các lợi trên trong chúng các nghị đồng vịn, sáng tạo thể anh em quốc dân ở Trung kỳ, đã cứu cứu các nghị, chúng anh em giúp sức vào công cuộc cứu cứu!

Về một thực hành, chúng tôi thiết tưởng anh em ta có thể thay thế, chỉ trong địa phương, trong đoàn thể, trong cơ quan, xin phép mà ngay cuộc lụt quyên. Thân được báo nhiều ở dân địa giới ra Bắc từ Bắc-lào ở Hanoi, hiện đương trình tỉnh phương pháp cứu cứu.

Mọi lợi tâm huyết chúng tôi rất tin ở tình thần đoàn kết và lòng bác ái của các nghị, chúng tôi tin anh em quốc dân.

Kính đại diện
Hoàng-văn-Khải,
Phan-Thanh,

2 CHA CON ÔNG TÔN ĐƯỢC TẠI NGOẠI HẦU TRẢ

Căn tội chứa ông Nguyễn-an-Minh, ông Hội-dồng Tôn cũng có con gái ông ở Gò-dan (Cây-lớn) bị bắt giam. Nay trạng con đã xin cho được tại ngoại hầu tra.

nhất là thân quan Toàn-quyên Brévié là đồng Thủ hiến đương nhiệm có mang ngườ sinh hoạt như thế này, thì hàng mấy ngàn gia đình chúng tôi mới có thể sống được, và cũng xin Chính-phủ Pháp và ông. Rất mong thay!

Viet-Khieu làm lưới ở Lào kỳ

(Luật Lao-động)

« Luật Lao-động », một quyển sách do ông Poan-vân-Thiệt (chức nhậm 45, rue Aviateur Garros - Saigon, hiện quản lý báo « L'Echo de l'Indochine ») soạn và xuất bản, rất có giá trị, và có giới thiệu bản báo một quyển.

Trong kỳ ông sưu tầm đủ các chỉ dụ, sắc lệnh, nghị định, thông tư và luật lao động ở xứ này.

Chữ in đẹp và người làm công xem đây rồi được quyển hạn của mình, khỏi ai lừa hiếp được ai.

Tác gia chia ra từng loại sách về: bắt đầu nói về sự cưỡng bách lao động, rồi lần tới lập ước lao động, tự do lao động.

Sách khổ trung, dày trên 170 trang, giá bán 0\$70. Có lời tựa của ông Justin Godard và của ông Nguyễn-phân-Long.

Bản báo có lời cảm ơn tác giả và vai lòng giới thiệu cũng đọc giả quyển « Luật Lao động » trên.

T. D.

Giúp nạn dân bị lụt ở Bắc-kỳ

M. N. Trần xuân Đan Giáo sư thương mại ở Hội Quảng trị Huế. 3\$00
Họa sinh thương mại ở Hội Quảng trị Huế. 3.24

Trần thanh Phùng tức Trần thị Trại Huế. 1.00
Cộng. 1\$24
Số trước. 34.00
Tổng cộng. 41\$24

Buôn bán

Chỉ nên buôn các thứ hàng đã có tiếng nhiều và chắc chắn bán chạy.

NHƯ!

ĐẦU KHUYNH - DIỆP
KẸO KHUYNH - DIỆP
ĐẦU BA - CỎ
KÍ-NINH NHÀ - NƯỚC
KEM VÀ PHÂN TOLALIN
THUỐC ĐÁNH RĂNG
ROSEMAIL
CÁC THỨ THUỐC HIỆU
NHANH-MAI V.V...

Mua buôn, làm đại-lý, hỏi lại:

HIỆU VIÊN - ĐỀ
ở Bắc-Ngự HUE

MIXTURE TRITONIC
BỔ HUYẾT VÀ CẢI BỔ SỨC LỰC, DÙNG VỚI NƯỚC HOẶC HỒA VỚI RƯỢU...
PHARMACIE DE HUE
80 RUE PAUL BERT
HUE

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP
CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP
KỶ THỨ NHỊ NĂM 1937
900.000 đồng bạc
Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180.000 vé mỗi vé 1 đồng bạc.
(NAM-KY, CAO-MÉN, BẮC-KY, TRUNG-KY, và AI-LAO) Nơi xổ định ở HANOI, và thời bán vé trước ngày xổ 2 ngày. Các ngày xổ số sau này:
5 Août, 9 Septembre, 14 Octobre, 2-12 1937 và 5-1938
Mỗi lần có 4029 số trúng như sau đây:
1 số trúng 4.000\$ 4.000\$
8 " 1.000. 8.000.
60 " 100. 6.000.
360 " 50. 18.000.
3.600 " 10. 36.000.
4.029 72.000\$
Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ
Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938
1 số trúng 100.000\$ 1 số trúng 40.000\$
1 " 20.000. 2 " 10.000.
Những vé hoặc trúng hay không trúng vì năm kỷ số của năm bị đều được dự vào cuộc xổ chung tiếp 5 số lớn.
CHÚ - Ý : BỘ NAM-KY từ số 000.000 đến số 000.999 và từ số 100.000 đến số 100.999 - BỘ CAO-MÉN từ số 200.000 đến số 200.999 và từ số 300.000 đến số 300.999 - BỘ BẮC-KY từ số 400.000 đến số 400.999 và từ số 500.000 đến số 500.999 - BỘ TRUNG-KY từ số 600.000 đến số 600.999 và từ số 700.000 đến số 700.999 - BỘ AI-LAO từ số 800.000 đến số 800.999 và từ số 900.000 đến số 900.999

Đã có địa Victor mới
BAN PHỤNG-HẢO
SOCOA
-HUE-

Cô Phùng-Há, Tư-Sang.
M.M. Năm-Châu, Tư-Ut ca nhiều
tướng mới đặc sắc.
ĐẠI-LY ĐỘC-QUYÊN
PHILIPS RADIO
VA
PILOT

THUỐC PHÁT MINH BỔ PHỔI TRỊ HO
SAU PHƯƠNG THUỐC BỒ THẦN HIỆU ĐỀ NHƯÍ - CHỨNG HO NAO DÙNG THEO THUỐC NÀY
N 4 - BỔ PHẾ CHỈ KHAI TÂN. - Trị các chứng ho bởi tại phổi yếu và nóng, hoặc ho phong, ho cảm, ho ban rất thần hiệu. Giá 1 ve 0\$10
N 18 - NHI KHOA CHỈ KHAI TÂN. - Trị các chứng ho con nit, bất luận ho phong, ho gió, ho cảm, gốc ban chưa giới mà ho, tỷ vị yếu sanh đàm mà ho, thần hiệu phi thường. Giá 1 ve 0\$10
N 19 - PHỤ KHOA ĐIỀU HUYẾT CHỈ KHAI HOÀN. - Trị về ho đàn bà kinh nguyệt không đều, hoặc bởi sấu hệu mà sanh ra ho, bất luận đàm nhiều ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoản : 0\$80
N 20 - NAM KHOA BỔ KHÍ CHỈ KHAI HOÀN. - Trị về ho đàn ông, tỷ phế khí suy nhi kiềm ngoại tả, phần khí yếu, tỷ yếu, phổi yếu mà ho, hoặc đàm nhiều, đàm ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoản : 0\$80
N 21 - LỰC LONG THANH PHẾ HOÀN. - Trị các chứng phổi khô, rang tức ngực, ho không đàm, có khi ho nhiều động tim, phổi mà ra máu chất ít, bất luận đàn ông, đàn bà, trẻ đến dùng đợ. Giá mỗi hộp 5 hoản : 0\$80
N 22 - ĐỘNG GIAO BẤT BỪ HOÀN. - Trị các chứng ho ra máu, thổ huyết, ọc huyết, ho máu vương theo đàm, cầm máu rất thần tốc, đàn ông đàn bà thấy đều dùng được. Giá mỗi hộp 5 hoản : 1\$15, hộp nhỏ: 1\$00
NHA THUỐC VÔ-VĂN-VÂN THUDAUMOT
Các chi cuộc: HUẾ 87 Rue Paul Bert. TOURANE - QUINHON - SAIGON - HANOI - HAIPHONG

Phù - Xuân Học - Hiệu (HUE)
Thị trường Tân-Nghiep Thành-Chung, kỳ thứ hai này 2' session, học sinh Bản-trường đều được 0 người!
(Là thường-ách, Nguyễn-Đệ, Nguyễn-Văn-Cát, Lê-Lợi, Lê-Dinh-Sum, Thái-Viêm, Nguyễn-Thiệt, Cao-có-Toán, Phạm-công-Thường)
Cộng với 6 người kỳ đầu (đợt session):
(Là-văn-Chia, Trương-Dinh-Liên, Lương-Nhiên, Nguyễn-Phục, Nguyễn-Dương-Sang, Trương-văn-Xuân)
Cộng cả thầy là 19 người.
Đến 15 Septembre sẽ mở thêm:
1 lớp L. A. M. S.
1 lớp TỰ-NHIÊN BỔ-TẬP (46 Avenue Complémentaire) cho những học sinh muốn học lại lớp Tự-niên đã sang năm đi thi bằng Thành-Chung cho chắc chắn hơn.
1 lớp dạy riêng về đi thi BREVET ELÉMENTAIRE và B. E. P. S.
(Tài 2 bằng này không cần phải có livret và không hạng lệ mấy rằm học)
CÁC GIÁO VIÊN: M.N. Trần-vân-Gào, Cao-dũng-Sư-phạm
Tạ-Dinh-Cung - 14 -
Nguyễn-Hà-Cường, Cô-nhân-Vân-chương
Nguyễn-Đệ-Khách, Cô-nhân

Kinh nghiệm

Tên Ông - Tháng ngày 9-17... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

Nội Hoa... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

ĐÀN ÔNG THẬN HƯ

THUỐC LƯƠNG NGHI BỔ THẬN của Lê - Huy - Phách là thứ thuốc «bổ thận» hay nhất & xưa này!

Thận là cơ quan trọng cho sự sinh dục của đàn ông... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

1) Liệt dương... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

2) Đau lưng... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

ĐÀN BÀ BẤT ĐIỀU KINH

Uống 1 hộp thuốc «Điều-Kinh» của Lê-Huy-Phách... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

ĐIỀU KINH CHỨNG NGỌC số 80 giá 1\$50... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

LÊ-HUY-PHẠCH

N 149, RUE DU COTON, 149 - HANOI... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ Ngày kỷ niệm Ông Nguyễn-Du... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

THANH-HÓA Viên Lai-mục phủ Đông-sơn... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

VIỆT GIẢ HẠC... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

NGHỆ-AN Trong hai ngày có bốn vụ... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

QUẢNG-NGẠI Sức khai dân đĩnh... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

Hai người dân ngụ cư bị... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

Đòi đòi hỏi vì vi phạm... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

HÀ-TĨNH Vụ phạt chày rất oan... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

VIỆT GIẢ HẠC... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

QUẢNG-NGẠI Sức khai dân đĩnh... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

QUẢNG-NGẠI Sức khai dân đĩnh... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

CHỈ LÀ THƯƠNG CỬA

MỘT VIỆN SƠN - ĐẰM... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

THƯ TIN... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

Tin làng báo... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

XÃ-PHÒNG NHÀ-QUÊ... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

QUẢNG-NGẠI Sức khai dân đĩnh... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

QUẢNG-NGẠI Sức khai dân đĩnh... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

CHU TÔN CHO KHÔI ĐAU VALDA... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

trên 20 ngày, một hộp... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

THI TỬ TUNG THOẠI

MÌNH-VIÊN

giáo tỉnh giám xét... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

người lính xin đi cầu tiên... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

(Faife), Bản thiết của Tiên-La... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

trên 20 ngày, một hộp... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

CHU TÔN CHO KHÔI ĐAU VALDA... kinh nghiệm về các bệnh về mắt...

